

Nejvýznamnější publikace

ORCHID ID: 0000-0002-3557-9185

Řazeno dle roku vydání

BENDO VÁ, Eva. Kritika výtvarného umění a výstav šedesátých až osmdesátých let 19. století. In: Hrdina, Martin et al. *Kritika a autonomie českého umění (1859-1892)*, Praha: Ústav pro českou literaturu Akademie věd v. v. i 2024, s. 196-230. ISBN:978-80-7658-087-9.

Kapitola v knize, která nově nahlíží na proces automatizace českého umění, a to z mezioborového hlediska, skrze pohled literatury, výtvarného umění a hudby. Kniha je výsledkem grantového projektu GAČR Ústavu pro českou literaturu Akademie věd. Součástí knihy je více studií, jímž jsem spoluautorem. Samotná kapitola o výtvarné kritice je zaměřena na argumentaci vztahovanou k hodnotě a kvalitě výtvarného díla v textech komentujících výstavy uskutečněné v Praze v průběhu sledovaných let, tj. na počátky výtvarné kritiky volného výtvarného díla u nás. Cílem studie je jednak podchycení dění v oblasti tzv. výstavního provozu, zejména ale diskuse, která se v souvislosti s výstavním děním odvíjela v rozvíjejícím se periodickém tisku. Prostřednictvím recenzí a komentářů události nebo na výstavě zveřejněného konkrétního díla lze sledovat proces změn myšlení o hodnotě a kvalitě díla. Zohledněny jsou kritéria jako je pojem „moderní“, „tradiční“, „styl“, „historismus“, monumentalita nebo nálada, tj. hodnotový aparát, s kterým kritik pracoval. Sledovány jsou kritické texty z pera Karla Purkyně, Jana Nerudy, Miroslava Tyrše, Viléma Weitenwebera a rané texty Karla B. Mádla. Podchycen je pohled tzv. poučeného diváka na umělecké dílo. V nedávné době taková sonda v interdisciplinárním výzkumu a oboru uskutečněna nebyla.

BENDO VÁ, Eva. A View through the Cannon Barrel: Bohumil Kubišta in Pula, 1905–1906, 1913–1918. In: Rakušanová, Marie et al., *Degrees of Separation. Bohumil Kubišta and the European Avant-Garde Bohumil Kubišta a Evropa*, Praha: Univerzita Karlova 2021, s. 362–383. ISBN: 978-80-246-4722-7.

Studie vyšla česky a v anglické mutaci publikace, která byla distribuována v zahraničí, což se výrazně odrazilo na kritické oborové mezinárodní reflexi (viz citace, například Eleanor Moseman). Studie vznikla v rámci několikaletého výzkumu, který vedla Marie Rakušanová. Publikace i studie revidovala dosavadní poznatky o díle českého moderního malíře a zasadila jeho tvorbu adekvátně do zahraničního kontextu umění. Studie se přímo zaměřila na pozdní období tvorby umělce, v níž je podstatné mimoumělecké vnímání souvislostí a kulturněhistorické kontexty díla – konkrétně válečná situace a působení malíře jako vojenského důstojníka v Rakousko-uherském vojenském přístavu v Pule. Studie přinesla nové poznatky k tomuto jeho působení, stejně jako metodologickým přístupem zohlednila specifický pohled umělce na svět a tvorbu ovlivněnou vojenskou zkušeností.

BENDO VÁ, Eva a VÁŠA, Ondřej. *Od balónu ke kosmickému vědomí. Aviatické eseje o české letecké duši*, Praha: Národní galerie v Praze 2020. ISBN:978-80-7035-763-7.

Monografie přinesla analýzu průřezu fenoménu aviatiky do české vizuální kultury v rozmezí let 1783 (první vzlet balónu) a 1957 (vypuštění první kosmické sondy). Vlastním badatelským cílem projektu bylo uchopení tématu z hlediska klíčové otázky, jakým způsobem se (ve vizuální oblasti) aviatická rétorika a poetika rozvinula coby specifický dialekt modernity a posléze i politicky zabarvený žargon poválečného vývoje a koncepce pokroku. Publikace klade důraz na česká, respektive československá specifika v mezinárodním kontextu, při nutném zohlednění charakteristického prostředí Rakousko-Uherské monarchie i poválečného vývoje s odlišnou rolí aviatiky v kultuře západní a východní Evropy.

Kniha se opírá o podrobný výzkum primárních i sekundárních pramenů včetně dokumentace technické povahy a tematického vizuálního materiálu (veřejné plastiky, populární obrazové zdroje, specializovaná periodika, malby, ilustrace a grafika, dobové fotografie). Publikace vznikla díky podpoře grantové agentury a výzkumnému projektu, jehož jsem byla hlavní řešitelkou. Byla jsem koordinátorkou výzkumu, stejně jako hlavní editorkou publikačního výsledku. Publikace sestává kromě klíčového obrazového materiálu ze dvou oddílů, jeden věnovaný filozofii (Ondřej Váša), druhý věnovaný umění a vizuální kultuře (Eva Bednová). Publikace podává reflexi mimo obor dějin umění, dotýká se oblasti dějin techniky a kontextu leteckém výzkumu, což se pozitivně odrazilo v odborné reflexi knihy v tomto mimouměleckém kontextu.

BENDOVÁ, Eva. *Pražská kavárna, Praha: Verzone 2017. ISBN: 978-80-87971-16-1.*

Publikace propojuje historický pohled na specifika české kavárenské kultury s jejich současností. Sleduje význam kavárny jako „instituce“ ve společnosti, sleduje možnosti a významy tráveného času v kavárnách od jejich počátků v Praze, přes období totality k současné internetové době. Publikace má interkulturní mezioborový přesah. Je doplněna mapami a topografickým pohledem na historická i současná kavárenská místa metropole. Funguje univerzálně jako interpretační kniha k tématu i jako topografický průvodce, jako publikace pro náročnějšího čtenáře i jako publikace pro laické publikum. Toto dokládá vyprodaný náklad v počtu dvou tisíc kusů, což je na uměleckohistorickou literaturu vysoké číslo. Neméně cenným přínosem knihy je její přístupnost pro čtenáře mimo okruh uměnovědné čtenářské obce, jak se ukázalo z ohlasů kolegů z jiných oborů, ale i laiků. Knize předcházela dlouholetý výzkum v kontextu dizertační práce. Kavárenská kultura je zde vykládána v kontextu historických uměleckohistorických a sociálních jevů.

BENDOVÁ, Eva (ed.) *Klemm & Thiemann. Moderní dřevorez v Praze / Moderner Holzschnitt in Prag 1905–1908, Praha: Národní galerie 2016. ISBN:978-80-7035-630-2.*

Publikace přinesla nové poznatky v oblasti výtvarného umění, konkrétně grafiky kolem roku 1900. Byla vydána dvojjazyčně, česko-německy a distribuována díky spolupráci s Kunstforum Ostdeutschegalerie Regensburg v Německu, kde byla zcela vyprodána. Německá strana žádala dotisk, ale Národní galerie ho již nerealizovala. Jde o publikaci, kterou jsem iniciovala na základě výzkumu sbírkového fondu galerie. Kromě klíčové kapitoly jsem celou publikaci editovala, přizvala jsem ke spolupráci dvě německé kolegyně a doplnila česko-německým soupisem díla dvou německých umělců tvořících před První světovou válkou v Praze. Jejich tuzemské dílo nikdo za hranicemi české republiky neznal, v jejich zahraničních monografiích byly v tomto ohledu otazníky. Jedná se tak o publikaci, která prezentuje výzkum v mezinárodním ohledu. Ukazuje vazby mezi oblastmi, které byly dějinným vývojem setřeny. V neposlední řadě, protože se jedná o publikaci, která prezentuje neznámé dílo z fondů Národní galerie, jde o publikaci zhodnocující tuzemské sbírky a jejich hodnotu. Jde o publikaci, která kombinuje materiální výzkum prostřednictvím archivní heuristiky s kulturněhistorickou mezinárodní interpretací a publikaci, jejíž hodnota setrvává v soupisu neznámého fondu.